

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EKN, sagsnr: 2017-36
Den 2. maj 2017

Rådsmøde (udenrigsanliggender - udvikling) den 19. maj 2017

SAMLENOTAT

1. Humanitære kriser	2
2. Et fornyet partnerskab med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet	4
3. Revision af Den Europæiske Konsensus om Udvikling.....	9
4. EU's engagement med civilsamfundsorganisationer i eksterne relationer.....	13
5. Rådskonklusioner om operationalisering af koblingen mellem humanitær hjælp og udviklingsindsatser.....	15

1. Humanitære kriser

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender – udvikling) den 19. maj 2017 forventes der en drøftelse af humanitære kriser med fokus på sultsituationerne i Nigeria, Sydsudan, Somalia, Etiopien og Yemen samt Syrien.

2. Baggrund

Rådet (udenrigsanliggender - udvikling) den 19. maj forventes at have en drøftelse af humanitære kriser med fokus på sultsituationerne i Nigeria, Sydsudan, Somalia, Etiopien og Yemen samt Syrien. Der er i løbet af de seneste måneder sket en kritisk udvikling i fødevarer-situationen i det nordøstlige Nigeria, på Afrikas Horn (Etiopien, Somalia og Sydsudan) samt i Yemen. På det uformelle udviklingsministermøde i EU-kredsen d. 16. marts d.å. i Bruxelles blev situationen i de fire lande drøftet. Blandt medlemslandene var der opbakning til øget opmærksomhed omkring omfanget af aktuelle humanitære kriser såvel som status for dækning af FN's humanitære appeller.

Drøftelsen forventes også at berøre den fortsat alvorlige humanitære krise i og omkring Syrien i forlængelse af konferencen om Syrien i Bruxelles den 5. april, hvor EU og FN, sammen med Tyskland, UK, Norge, Kuwait og Qatar, var værter. Udenrigsministeren deltog i konferencen.

3. Formål og indhold

Drøftelsen på rådsmødet skal medvirke til at sikre, at den kritiske udvikling i fødevarer-situationen i de pågældende lande bliver adresseret af EU og medlemslandene, så indsatsen styrkes for bl.a. at imødegå risikoen for udbredt hungersnød. Drøftelsen ventes således at understrege vigtigheden af fortsat humanitær bistand, herunder at det internationale samfund skrider tidligt til handling, såvel som, at de bagvedliggende årsager adresseres og modstandsdygtigheden i de berørte befolkninger styrkes. Flere lande forventes at påpege, at dette blandt andet vil kræve bedre sammenhæng mellem den humanitære hjælp og den langsigtede udviklingsindsats.

Det forventes, at udenrigsrepræsentanten vil præsentere de foreløbige forventninger til den kommende meddelelse om modstandsdygtigheden, som forventes fremlagt medio juni. Drøftelsen ventes endvidere at fremhæve rådskonklusionerne om operationalisering af koblingen mellem humanitær hjælp og udviklingsindsatser, der ventes vedtaget på rådsmødet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt at være bred opbakning blandt medlemslandene til humanitær bistand og øget politisk opmærksomhed omkring disse humanitære kriser.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter op om en drøftelse af sultsituationerne på Afrikas Horn og i Yemen. Dels på grund af krisernes akutte og alvorlige karakter og betydningen af hurtig indgriben for at reducere de potentielle katastrofale konsekvenser for millioner af mennesker. Dels fordi et af omdrejningspunkterne i regeringens nye udviklingspolitiske og humanitære strategi handler om bedre at koble den akutte humanitære hjælp med den langsigtede udviklingsindsats, der bl.a. kan styrke fødevarer sikkerhed og øget modstandskraft i regionen og derved medvirke til at forhindre lignende sultkatastrofer i fremtiden.

Endvidere bakker regeringen op om at drøfte konflikten i Syrien og hvordan EU og medlemslandene fortsat kan afhjælpe de omfattende humanitære behov.

Fra dansk side er der over de seneste måneder blevet ydet følgende betydelige humanitære bidrag:

- i februar et bidrag på 20 millioner kroner til UNICEF's regionale indsats til den humanitære krise i Nigeria og nabolande
- i marts et bidrag på 300 millioner kroner til den akutte sultkatastrofe på Afrikas Horn og i Yemen til FN's Fødevarerprogram, Internationalt Røde Kors samt danske NGO'er, der arbejder i de berørte lande.
- i april et bidrag på 250 millioner kroner til akut humanitær nødhjælp og mere langsigtede indsatser i Syrien og nabolandene.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

2. Et fornyet partnerskab med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet

JOIN (2016) 0052

Revideret notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender – udvikling) den 19. maj 2017 forventes der en drøftelse af et fornyet partnerskab med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet. Kommissionen og Den Fælles Udenrigstjeneste har den 22. november 2016 udsendt en meddelelse om EU's fremtidige samarbejde med de såkaldte AVS-lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet, når den gældende aftale - Cotonou-aftalen - udløber i 2020. Meddelelsen er bilagt en konsekvensanalyse af samarbejdet med AVS-landene, der skal bidrage til formuleringen senere på året af et egentligt forhandlingsoplæg til brug for forhandlingerne om det fremtidige samarbejde, der skal indledes senest 1. september 2018. På rådsmødet ventes udviklingsministrene at komme med udmeldinger om forventninger til det fremtidige samarbejde efter 2020. Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste forventes på den baggrund at fremlægge forslag til forhandlingsmandat om det fremtidige samarbejde post-2020 i slutningen af tredje eller i fjerde kvartal 2017.

2. Baggrund

Rådet (udenrigsanliggender - udvikling) den 19. maj forventes at have en drøftelse af et fornyet partnerskab med AVS-landene (Afrika, Vestindien og Stillehavet). EU's samarbejde med AVS-landene daterer sig tilbage til umiddelbart efter oprettelsen af det Europæiske Fællesskab og har før Cotonou-aftalen været forankret i Yaoundé - og Lomé-aftalerne.

I starten var samarbejdet primært fokuseret på handel og udvikling, men har løbende udviklet sig således, at det i dag indbefatter en bred vifte af aktiviteter. Cotonou-aftalen, der blev underskrevet den 23. juni 2000, har tre overordnede dimensioner – én for det politiske samarbejde, én for det økonomiske og handelsmæssige samarbejde og én for udviklingssamarbejdet. Samarbejdet under Cotonou-aftalen er retsligt bindende og med et fælles grundlag for dialog med de enkelte medlemslande. Gruppen af AVS-lande består i dag af 79 lande og udgør sammen med EU's 28 medlemslande tilsammen over halvdelen af medlemmerne af FN.

Cotonou-aftalens politiske dimension udmøntes især gennem en stående bred politisk dialog på landeniveau mellem EU's delegationschef og ambassadører fra EU's medlemslande på den ene side (HoMs kredsen) og ministre fra det pågældende land på den anden side om bl.a. menneskerettigheder, demokratiske principper og god regeringsførelse (artikel 8 dialog). I tilfælde af misligholdelse af Cotonou-aftalens væsentlige elementer, særligt i forhold til demokrati og menneskerettigheder, kan der indledes en konsultationsprocedure. I fravær af en acceptabel løsning kan der træffes beslutning om passende foranstaltninger, herunder i sidste ende suspending af bistandssamarbejdet (artikel 96 konsultationer).

Inden for rammerne af Cotonou-aftalen har man for så vidt angår det økonomiske og handelsmæssige samarbejde forhandlet Økonomiske Partnerskabsaftaler (EPA'er). Der er på det seneste sket betydelige fremskridt i disse forhandlinger, idet EU nu har underskrevet regionale aftaler med landene i Vestafrika og senest med det sydlige Afrika samt lande i det østlige Afrika (ECO-WAS, SADC og EAC), der dog fortsat mangler underskrift fra flere partnerlande. Herudover er der tidligere underskrevet aftaler med landene i Caribien (CARIFORUM), Stillehavet (PACIFIC)

og det østlige og sydlige Afrika (ESA). EPA'erne, der er WTO-kompatible, har over en årrække erstattet det bilaterale EU-AVS handelsregime, som i praksis gav unilaterale handelspræferencer til AVS-landene.

Udviklingssamarbejdet er primært forankret i den Europæiske Udviklingsfond (EUF), der finansieres med bidrag fra medlemslandene udenfor EU's ordinære budget efter en fast fordelingsnøgle, der er søgt tilnærmet medlemslandenes relative bidragsandele i forhold til EU's ordinære budget. Den nugældende 11. EUF er på godt 30 milliarder euro og udgør den flerårige finansielle ramme frem til udgangen af 2020. Det danske bidrag til EUF'en var i 2016 på ca. kr. 522 millioner.

Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste gennemførte i begyndelsen af 2016 en evaluering, der viste at det hidtidige samarbejde har bidraget positivt til fattigdomsbekæmpelse, men ikke i samme grad til bæredygtig økonomisk udvikling. Handelssamarbejdet og indgåelsen af de økonomiske samarbejdsaftaler evalueres ligeledes positivt, hvorimod udviklingen af den private sektor, migration og særligt tilbagetagelse (artikel 13), samt demokratisk regeringsførelse vurderes mere kritisk. Cotonou-aftalens juridisk bindende karakter har ifølge Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste været medvirkende til dens gennemførelse, men det er samtidigt også en udbredt opfattelse, at der fremadrettet bør tages yderligere hensyn til eksisterende partnerskaber på kontinentalt -, regionalt og sub-regionalt niveau - selvom der er divergerende opfattelser af hvordan man sikrer synergi og koordination i forhold til AVS-gruppen.

Evalueringen viste videre, at det internationale samarbejde mellem EU og AVS-gruppen trods mange fælles erklæringer ikke generelt har ført til fælles holdninger og reel indflydelse. Der er trods et udbygget regelsæt på det politiske område (primært artikel 8 og 96) endvidere blandede erfaringer med den politiske dialog, når det gælder andet og mere end udveksling af synspunkter. I forhold til den politiske dialog på landeniveau er det primært den politiske vilje i de enkelte lande, der udgør forskellen. Der påpeges endvidere en række svagheder i den organisatoriske struktur. Således bidrager mangel på effektiv styring og udviklede administrative procedurer til f.eks. flaskehalse og i sidste ende til kvaliteten i samarbejdet.

3. Formål og indhold

Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste har den 22. november 2016 udsendt en fælles meddelelse bilagt en konsekvensanalyse af samarbejdet. Denne skal bidrage med input til drøftelserne senere på året af et egentligt mandat til brug for forhandlingerne mellem EU og AVS-landene, der ifølge Cotonou-aftalens artikel 95 skal iværksættes senest den 1. september 2018. Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste forventes at fremlægge forslag til forhandlingsmandat om det fremtidige samarbejde post-2020 i slutningen af tredje eller i fjerde kvartal 2017.

Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste gennemgår i meddelelsen og den hertil knyttede konsekvensanalyse en række udfordringer for det fremtidige samarbejde, hvoraf de vigtigste er: 1) ujævne udviklingsmønstre på tværs af AVS-landene, navnlig i forbindelse med en kraftig befolkningstilvækst, 2) voksende sikkerhedsudfordringer, som er knyttet til terrortrusler og ukontrollerede migrationsstrømme samt uudnyttede økonomiske muligheder, 3) utilstrækkelig anerkendelse af den øgede regionale dynamik i og uden for AVS-landene, 4) voksende globale udfordringer og 5) manglende inklusive multilaterale partnerskaber til sikring af effektiv regeringsførelse.

Endvidere præsenteres en række mål for et fremtidigt samarbejde, der bl.a. kan bidrage til at beskytte EU's interesser: 1) fremme bæredygtig udvikling i AVS-landene, 2) styrke EU's sikkerhed og økonomiske velstand, 3) inddrage den øgede regionale dynamik i og uden for AVS-landene, 4) sikre stærkere alliancer for at tackle globale udfordringer og 5) styrke den inkluderende deltagelse af aktører på forskellige planer.

Slutteligt argumenterer Kommissionen og den Fælles Udenrigstjeneste sig frem til den efter deres opfattelse mest fordelagtige samarbejdsform, og den som synes bedst at kunne sikre, at EU kan forfølge sine interesser i en stadig mere globaliseret verden. Udgangspunktet herfor er opstillingen af en række forskellige optioner, der favner hele spektret fra ingen aftale til en fortsættelse af den nuværende aftale.

Med dette som bagtæppe konkluderer Kommission og den Fælles Udenrigstjeneste, at man foretrækker en model, der bygger på en overordnet juridisk bindende paraplyaftale og underliggende regionale aftaler. Herigennem ønskes det at bevare de værdifulde elementer i den nugældende aftale samtidig med, at man sikrer de rette betingelser for, at EU mere effektivt kan forfølge sine politiske og økonomiske interesser, øge indflydelsen på den globale arena, gennemføre en regional differentiering med styrket fokus på Afrika og forbedre mulighederne for at gennemføre 2030 dagsordenen. Der forventes som et væsentligt aspekt endvidere åbnet op for inddragelse af andre lande (herunder de nordafrikanske lande og mindst udviklede lande, der ikke allerede er en del af AVS-samarbejdet) samt mulighed for at foretage en række væsentlige tilpasninger i den fælles ledelse og AVS-institutionerne.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet opfordrer i en beslutning vedtaget den 4. oktober 2016 om fremtiden for forbindelserne mellem AVS-EU efter 2020 bl.a. til, at 2030-dagsordenen og verdensmålene sættes i centrum for det fremtidige samarbejde, der i øvrigt bør udformes, så det fastholder de dele af det nuværende regelværk, der er af universel karakter inden for en overordnet fælles ramme, mens det primære samarbejde forankres i regionale/sub-regionale aftaler, ligesom der bør gives mulighed for at inddrage andre lande i samarbejdet. Den overordnede aftale skal samtidig sikre, at EPA'erne fortsat har en kobling til bestemmelser om god regeringsførelse, respekt for menneskerettigheder samt sociale og miljømæssige standarder. Europa-Parlamentet gør sig endvidere til talsmand for en indlemmelse af EUF'en i det generelle budget for at øge effektiviteten, gennemsigtigheden, den demokratiske kontrol, ansvarligheden og synligheden samt sammenhængen i EU's udviklingsfinansiering.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Det fremtidige samarbejde forventes imidlertid fra 2020 og fremefter at medføre konkrete initiativer vedrørende blandt andet brug af res-

sourcer og finansiering. Sådanne initiativer kan få statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det vigtigste finansielle instrument, der ligger til grund for den nuværende aftale er EUF'en, der vil blive håndteret i forbindelse med forhandlingerne om den næste flerårige finansielle ramme (MFF). Regeringen vil tage konkret stilling hertil i opfølgning på forhandlingerne. Såfremt man i post-Cotonou forhandlingerne beslutter sig for en ny juridisk bindende aftale, forventes det, at den ligeledes vil skulle ratificeres.

8. Høring

Sagen har været sendt i høring i Specialudvalget for Udviklingspolitiske Spørgsmål.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Drøftelser på arbejdsgruppeniveau viser, at der umiddelbart tegner sig to overordnede tilgange. Nogle medlemslande – især lande der er Danmark nærtstående i udviklingspolitiske spørgsmål – stiller således spørgsmål ved, om et fremtidigt samarbejde nødvendigvis skal være forankret i en formel, kollektiv og bindende global aftale eller i stedet kan være på basis af andre samarbejdsformer i form af f.eks. en regional tilgang samt bilaterale aftaler, der også inkluderer andre udviklingslande. Andre lande ønsker på den anden side, at det fremtidige samarbejde gennemføres primært med AVS-landene og baseres på en revision af den nugældende juridisk bindende aftale. Det fremtidige samarbejde med UK efter Brexit vil endvidere kunne få indflydelse på forhandlingerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser de grundige forberedelser velkommen. De forestående forhandlinger er således en naturlig lejlighed for EU og medlemslandene til at undersøge relevante alternativer og bedre måder at samarbejde på, herunder om samarbejdet mere givtigt kan videreføres inden for rammerne af den nuværende EU-traktat og uden indgåelse af en ny bindende fælles aftale. Regionale og tematiske partnerskaber synes således mere effektive i forhold til at møde fremtidens udfordringer, herunder i forhold til vigtige spørgsmål som migration og tilbagetagelse, menneskeret-tigheder, demokrati og god regeringsførelse. At nøjes med enkelte mindre ændringer i den nuværende aftale vil være en forpasset mulighed for at sikre et moderne, ligeværdigt og effektivt partnerskab. Regeringen vil derfor arbejde for, at en ny Europæisk Konsensus for Udvikling og det fremtidige samarbejde med AVS-landene og andre partnerlande efter 2020 kædes sammen.

Det er endvidere vigtigt for regeringen, at fokus rettes mod Afrika, og at det fremtidige samarbejde også inddrager andre interesserede udviklingslande på lige fod med de oprindelige partnerlande og forankres i et bredt partnerskab om gennemførelsen af EU's nye globale strategi, 2030-dagsordenen og de 17 verdensmål baseret på de enkelte landes udviklingsperspektiver og de interesser, som landene og EU har til fælles. Regeringen finder desuden, at samarbejdet om EPA'erne bør videreføres som selvstændige, udviklingsvenlige og WTO-kompatible aftaler, ligesom den fremtidige finansiering bør være mere fleksibelt, og at der skabes bedre koordination og sammenhæng mellem relevante instrumenter, der i øvrigt tilsikrer, at UK kan indgå i et fremtidigt samarbejde.

Regeringen lægger vægt på, at drøftelsen ikke foruddiskonterer indholdet af den næste flerårige finansielle ramme, gældende fra 2021. Regeringen vil tage konkret stilling til områdets finansiering som del af en tværgående prioritering i forbindelse med forhandlingerne af den næste flerårige finansielle ramme.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg forud for Rådsmødet (udenrigs-
liggender – udvikling) den 28. november 2016 til orientering.

3. Revision af Den Europæiske Konsensus om Udvikling

KOM (2016) 0740

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet (udenrigsanliggender – udvikling) ventes at vedtage EU's nye udviklingspolitiske strategi, den såkaldte Europæiske Konsensus om Udvikling, der integrerer FN's verdensmål og 2030-dagsordenen i det europæiske udviklingsamarbejde. Den nye udviklingskonsensus ventes underskrevet og lanceret som en fælles erklæring mellem Rådet, medlemslandene, Europa-Parlamentet og Kommissionen i forbindelse med de Europæiske Udviklingsdage den 7-8. juni 2017.

2. Baggrund

Rådet (udenrigsanliggender - udvikling) den 19. maj forventes at vedtage EU's nye udviklingspolitiske strategi, den såkaldte Europæiske Konsensus om Udvikling. Med vedtagelsen af 2030-dagsordenen og de 17 verdensmål i september 2015 har FN's medlemslande fastlagt en fælles ramme for bæredygtig udvikling, der gælder for alle verdens lande. Sammen med aftalen om udviklingsfinansiering (Addis Ababa Action Agenda) og Parisaftalen om klimaforandringer udgør de 17 verdensmål den nye globale ramme for bæredygtig udvikling frem mod 2030.

EU og medlemslandene indtog en aktiv og ambitiøs rolle i forbindelse med FN-forhandlingerne om 2030-dagsordenen. Fra både medlemslandenes og tredjelands side er der derfor en forventning om, at EU også fremadrettet går forrest i arbejdet med bæredygtig udvikling, herunder i den konkrete opfølgning på de 17 verdensmål. Revisionen af den eksisterende Europæiske Konsensus om Udviklingspolitik fra 2006 har i det lys til formål at etablere en ny ramme for EU's og medlemslandenes udviklingspolitik, der afspejler den nye udviklings- og bæredygtighedsdagsorden.

På den baggrund fremlagde Kommissionen den 22. november 2016 en meddelelse med forslag til en ny Europæisk Konsensus om Udvikling - Vores verden, vores værdighed, vores fremtid. Parallelt med nærværende meddelelse fremlagde Kommissionen også en meddelelse om EU's generelle opfølgning på 2030-dagsordenen (intern såvel som eksternt opfølgning)¹ og en meddelelse om EU's fremtidige samarbejde med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS-landene), når den såkaldte Cotonou-aftale udløber i 2020.² I Kommissionens optik udgør de tre meddelelser tilsammen en ambitiøs pakke til opfølgning på 2030-dagsordenen.

3. Formål og indhold

På rådsmødet ventes udviklingsministrene at vedtage den nye Europæiske Konsensus om Udvikling, der har været drøftet intensivt siden fremlæggelsen af Kommissionens meddelelse i november 2016. Den nye konsensus ventes ligesom den foregående at blive vedtaget som en fælles erklæring mellem Rådet, medlemsstaterne forsamlet i Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen. Ud over forhandlingerne i Rådet har der således været løbende forhandlinger med Europa-Parlamentet under ledelse af det maltetiske formandskab.

¹ 'Næste skridt hen imod en bæredygtig europæisk fremtid – En europæisk indsats for bæredygtighed' 2016/739 final

² 'Et fornyet partnerskab med landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet', JOIN (2016) 52 final

Formålet med EU's nye udviklingspolitiske strategi er at skabe en overordnet fælles ramme for EU's og medlemslandenes fremtidige udviklingspolitik med afsæt i 2030-dagsordenen samt for det videre samarbejde med partnerlandene. Forslaget afløser den eksisterende udviklingskonsensus fra 2006 samt Dagsorden for Forandring fra 2011 (Agenda for Change). Udgangspunktet er, at EU og medlemslandene også fremadrettet skal være globale ledere i forhold til et udviklings-samarbejde, som, i samspillet med andre EU-politikker, bidrager til EU's håndtering af de globale udfordringer og til at opbygge en bedre verden. I forlængelse af EU's Globale Strategi fra juni 2016 skal den nye konsensus bidrage til udmøntningen af prioriteterne for EU's eksterne optræden, herunder gennem støtte til modstandsdygtighed på alle niveauer og fremme af velstand for alle.

Den nye udviklingskonsensus definerer med afsæt i 2030-dagsordenen fem overordnede indsatsområder: mennesker, kloden, velstand, fred og partnerskaber³. Den fremhæver et antal dynamiske indsatsområder ("drivers"), der går på tværs af verdensmålene og har et særligt transformativt potentiale: unge, ligestilling, mobilitet og migration, vedvarende energi og klimaforandringer, investeringer og handel, god regeringsførelse, demokrati og retsstatsprincipper, innovativt samarbejde med mere avancerede udviklingslande samt bedre mobilisering af udviklingslandenes egne hjemlige ressourcer bl.a. på skatteområder.

Med udgangspunkt i EU's og medlemslandenes fælles principper og værdier identificeres endvidere en række fælles prioriteter for den fremtidige udviklingsindsats og samarbejdet med udviklingslandene og internationale institutioner. Den nye konsensus slår fast, at bredspektrede partnerskaber med private aktører, centrale og lokale myndigheder, civilsamfund mv. vil være den primære modalitet under 2030-dagsordenen, samt at EU og medlemslandene har som målsætning at arbejde bedre sammen på udviklingsområdet. Det omfatter bl.a. når relevant fælles strategier og programmering på et frivilligt og fleksibelt basis og med udgangspunkt i den lokale kontekst. Politikkohærens og effektivitet i udviklingssamarbejdet er fortsat vigtige parametre for EU og medlemslandene.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog sin udtalelse om den nye Europæiske Konsensus for Udvikling på plenarforsamlingen i februar 2017. I udtalelsen sætter udviklingskomiteen de 17 verdensmål og de økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter af udvikling centralt i en ny konsensus. Samtidig opfordres der til fornyet fremdrift i forhold til nye udfordringer i form af bl.a. klimaforandringer, migration og sikkerhedsudfordringer, dog således, at udryddelse af fattigdom fortsat er den centrale målsætning for EU's udviklingspolitik. Europa-Parlamentet tager afstand fra brug af konditionalitet og koblinger mellem henholdsvis bistand og grænsekontrol, håndtering af migration og tilbagetagsaftaler.

Udviklingskomiteen opfordrer herudover bl.a. til styrket fokus på koordination, effektivitet og målretning af udviklingsbistanden, involvering af den private sektor på en måde så man samtidig respekterer sociale, miljømæssige og menneskerettigheds standarder samt styrket fokus på nationalt ejerskab og national ressourcemobilisering i tråd med 2030-dagsordenen.

³ På engelsk refereres til de fem P'er for people, planet, prosperity, peace og partnerships

Som led i forhandlingerne har det maltetiske formandskab afholdt løbende møder med Europa-Parlamentet og Kommissionen med henblik på at nå til enighed om en fælles erklæring.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinancerne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Efter intensive forhandlinger i Rådet og med Europa-Parlamentet er der nu opnået enighed om næsten alle elementer i teksten. På rådsmødet den 19. maj 2017 ventes udviklingsministrene derfor at vedtage den nye Europæisk Konsensus om Udvikling og give opbakning til, at den underskrives og lanceres i forbindelse med de Europæiske Udviklingsdage den 7-8. juni 2017.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen lægger betydelig vægt på EU-samarbejdet som del af Danmarks udviklingspolitiske engagement i en stadig mere globaliseret verden. EU og medlemslandene er tilsammen verdens største donor og EU udgør en vigtig løftestang for danske prioriteter, værdier og interesser både i Europas nærområde og globalt. Regeringen har derfor arbejdet for en ambitiøs ny Europæisk Konsensus om Udvikling, der tager verdensmålene og EU's Globale Strategi som afsæt for EU's fremtidige udviklingspolitik. Danmark har lagt vægt på et højt ambitionsniveau for udmøntning af verdensmålene og en mere integreret tilgang på tværs af politikker og instrumenter, herunder gennem fokus på politikkohærens for udvikling og effektivitetsmålsætninger.

Regeringen er overordnet tilfreds med resultatet af forhandlingerne, der i betydeligt omfang afspejler danske prioriteter og mærkesager i den udviklingspolitiske og humanitære strategi fra januar 2017. Det gælder bl.a. betydningen af ligestilling og kvinders rettigheder, unge, migration, investeringer, partnerskaber, menneskerettigheder, god regeringsførelse og national ressource-mobilisering i udviklingslande. Det er samtidig positivt, at den nye konsensus anerkender den digitale innovations og teknologiske udviklings betydning for inklusiv vækst og bæredygtig udvikling. Regeringen finder det endvidere positivt, at EU og medlemslandene slår fast, at tyngden af den finansielle bistand til udviklingslandene skal fokuseres på de fattigste samt skrøbelige og konfliktramte lande og situationer, hvor behovet er allerstørst, især i Afrika. Samarbejdet med mere avancerede udviklingslande, herunder mellemindkomstlande, skal basere sig på en bredere palet af politisk, økonomisk og teknisk samarbejde.

Af konkrete danske fingeraftryk kan blandt andet fremhæves:

- At EU og medlemslandene lægger op til en styrket kobling mellem humanitære og langsigtede udviklingsindsatser som et nødvendigt svar på langvarige kriser, samt tager højde for princippet om 'ikke at lade nogen tilbage' (*'leave no one behind'*).
- At EU og medlemslandene fastholder ambitionsniveauet for EU's rolle som fortalere for kerneværdier og menneskerettigheder, herunder især kvinders og pigers rettigheder inklusiv seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder.
- At EU og medlemslandene vil tage konkrete skridt til at styrke unges rolle i udviklings-samarbejdet, herunder med henblik på at støtte unges økonomiske og demokratiske muligheder og entreprenørskab.
- At den nye udviklingskonsensus understreger lokale myndigheders og civilsamfundsorganisationers rolle i at levere lokalt forankrede bæredygtige indsatser, især på et tidspunkt, hvor civilsamfundet er under pres mange steder.
- At den nye udviklingskonsensus lægger op til en bredspektret tilgang til migration, der omfatter såvel en styrket indsats for at imødegå de grundlæggende årsager som et effektivt internationalt samarbejde om håndtering af irregulær migration. Regeringen støtter, at den nye udviklingskonsensus i lighed med Det Europæiske Råd understreger, at EU og medlemslandene skal maksimere synergier og anvende alle relevante politikområder og instrumenter som løftestang, herunder udvikling og handel.
- At der gives høj prioritet til styrkede partnerskaber med den private sektor, herunder i forhold til finansiering og investeringer, således at disse kan bidrage til at nå verdensmålene og sikre inklusiv bæredygtig vækst og udvikling baseret på additonalitet.
- At EU og medlemslandene vil styrke fokus på udviklingslandenes nationale ressourcemobilisering, herunder skat og i henhold til "*collect more – spend better*"-princippet.
- At EU og medlemslandene bekræfter deres kollektive forpligtelse om at indfri FN's mål-sætning om, at alle velstående lande skal levere 0,7 procent af BNI i udviklingsbistand inden 2030, herunder 0,20 procent til de mindst udviklede og konfliktramte lande, samt vil tage realistiske og målbare skridt for at indfri disse forpligtelser.

Regeringen havde gerne set en mere kortfattet og fokuseret udviklingskonsensus med henblik på klart at kommunikere EU's udviklingspolitiske prioriteter til partnere og offentligheden i Europa og i samarbejdslandene. Regeringen havde også gerne set en mere eksplicit kobling mellem den nye konsensus og forhandlingerne om de fremtidige relationer til partnerlande efter 2020 når den såkaldte Cotonou-aftale udløber.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for Rådsmødet (udenrigsanliggender – udvikling) den 28. november 2016. Der er desuden oversendt et grund- og nærhedsnotat den 10. februar 2017.

4. EU's engagement med civilsamfundsorganisationer i eksterne relationer

SWD (2016) 0135 final

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender – udvikling) den 19. maj 2017 forventes vedtagelse af rådskonklusioner om EU's engagement med civilsamfundsorganisationer i eksterne relationer.

2. Baggrund

Rådet (udenrigsanliggender - udvikling) den 19. maj forventes at vedtage rådskonklusioner om EU's engagement med civilsamfundsorganisationer i eksterne relationer. Kommissionens arbejdsrapport fra april 2017 redegør for de væsentligste fremskridt opnået siden Kommissionens meddelelse i 2012 om "EU's engagement med civilsamfundsorganisationer i eksterne relationer". Med meddelelsen i 2012 igangsatte Kommissionen en overgang fra overvejende at betragte civilsamfundsorganisationer som bistandsleverandører til i højere grad at betragte dem som selvstændige aktører, herunder som demokratistyrkende og fordrende for god regeringsførelse.

3. Formål og indhold

På rådsmødet ventes udviklingsministrene at vedtage rådskonklusionerne som A-punkt på dagsordenen.

EU's engagement med civilsamfundet udmøntes igennem en bred vifte af dialogplatforme og støtteformer. Kommissionens arbejdsrapport redegør for en række væsentlige fremskridt siden meddelelsen i 2012:

- Der er kommet øget fokus på behovet for at fremme civilsamfundets råderum, der er under pres i en lang række lande. Dette kommer både til udtryk i EU's policy dialog samt i de konkrete instrumenter, særligt EU's instrument for demokrati og menneskerettigheder og det tematiske program for civilsamfund og lokale myndigheder.
- Kommissionen har også sat betydelig fokus på at styrke dialog med civilsamfundet globalt, regionalt og på landeniveau. Man har eksempelvis etableret det globale *Policy Forum on Development* samt et specifikt forum for dialog med civilsamfund i EU's østlige naboland. Kommissionen har desuden indgået en række helt nye strategiske rammeaftaler med regionale og globale civilsamfundsplatforme og netværk.
- Disse strategiske satsninger er på landeniveau blevet udmøntet igennem udarbejdelse af mere end 100 såkaldte "Roadmaps", der udstikker de væsentligste EU-prioriteter i forhold til engagementet med civilsamfundet.
- Arbejdsrapporten dokumenterer også, at en stadig større del af EU's støtte til civilsamfundet går direkte til organisationer i syd. Dette har igennem længere tid været en prioritet for EU i forhold til at sikre ejerskab lokalt.
- Papiret bekræfter endeligt EU's ambition om at fremme den humanitære-udviklingsmæssige nexus igennem civilsamfundsstøtten samt anvende civilsamfundsstøtten strategisk til at adressere migration og fremme kvinders rettigheder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt enighed blandt medlemslandene om betydningen af EU's engagement med civilsamfundsorganisationer i eksterne relationer.

10. Regeringens generelle holdning

Beskyttelsen af civilsamfundets råderum indgår i den ny udviklingspolitiske og humanitære strategi. Regeringen støtter EU's engagement med civilsamfundsorganisationer i eksterne relationer. Regeringen støtter desuden, at engagementet med civilsamfundet fremadrettet omfatter det videre arbejde med en operationalisering af koblingen mellem humanitær hjælp og udviklingsindsatser.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

5. Rådskonklusioner om operationalisering af koblingen mellem humanitær hjælp og udviklingsindsatser

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender – udvikling) den 19. maj 2017 forventes vedtagelse af rådskonklusioner om operationalisering af sammenhængen mellem humanitære og udviklingsindsatser.

2. Baggrund

Rådet (udenrigsanliggender - udvikling) den 19. maj forventes at vedtage rådskonklusioner om operationalisering af sammenhængen mellem humanitære og udviklingsindsatser. Det internationale samfund er konfronteret med en række massive kriser: 20 millioner mennesker er aktuelt truet af hungersnød i det nordøstlige Nigeria, Afrikas Horn samt Yemen. Mere end 60 millioner mennesker er på flugt på grund af væbnede konflikter, og 130 millioner mennesker har behov for humanitær bistand. Det internationale humanitære system har ikke kapacitet eller ressourcer til alene at dække de massive behov, særligt fordi mange af kriserne er langvarige og ofte har udløst meget omfattende fordrivelse. Der er i det internationale samfund og i EU bred erkendelse af, at der er behov for en ny og mere sammenhængende krisetilgang, hvor kortsigtede livreddende humanitære indsatser kombineres med mere langsigtede udviklingsindsatser. I lyset heraf vil udenrigsrådet skulle tage stilling til udkast til rådskonklusioner om en operationalisering af koblingen af humanitære og udviklingsindsatser.

Udenrigsrådet har tidligere vedtaget en række resolutioner, der understreger behovet for bedre sammenhængende og mere effektive indsatser for at styrke kriseberedskab og kriserespons både i forhold til væbnede konflikter og naturkatastrofer i kriseramte og skrøbelige lande. Rådet har således vedtaget rådskonklusioner om EU's respons til skrøbelighed (november 2007), EU's tilgang til opbygning af modstandskraft (maj 2013), EU's sammenhængende tilgang (maj 2014), EU's positioner ift. Det Humanitære Verdenstopmøde (maj 2016), og om EU's tilgang til tvungen fordrivelse og udvikling (maj 2016).

3. Formål og indhold

Rådskonklusionerne sigter på en operationalisering af koblingen af kortsigtede humanitære indsatser og langsigtede udviklingsindsatser på landeniveau i kriseramte og skrøbelige lande. Tiltaget er i tråd med EU's Globale Strategi. Udkastet til rådskonklusioner fastslår, at den operationelle kobling af humanitære og udviklingsindsatser skal ske under fuld respekt for de humanitære principper og folkeretten. Udkastet understreger vigtigheden af fortsat humanitær bistand, herunder at det internationale samfund skrider tidligt til handling, såvel som, at de bagvedliggende årsager adresseres og modstandsdygtigheden i de berørte befolkninger styrkes. Der er også bred international enighed om, at national og lokal kapacitet til kriseberedskab og kriserespons skal styrkes, og at de internationale organisationer skal arbejde bedre sammen om at nå Verdensmålene. Dette kan ikke gøres uden fokus på de mest sårbare, herunder kvinder, i krisesituationer. Kommissionen forventes at gennemføre operationalisering i en række pilotlande, i samarbejde med EU's medlemslande.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt at være bred opbakning blandt medlemslandene til en styrket kobling af humanitære og udviklingsindsatser for mere effektivt at imødegå langvarige kriser, der forårsager massive humanitære behov og fordrivelse. Flere lande, kan forventes at understrege behovet for respekt for de humanitære principper og folkeretten.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter op om hurtig indgriben i akutte humanitære kriser for at reducere de potentielle katastrofale konsekvenser for millioner af sårbare mennesker samtidig med, at der gøres en udviklingsindsats for langsigtet at opbygge modstandskraft og selvforsørgelse i kriseramte og skrøbelige lande samt i lande, der er værter for store flygtningebefolkninger. Et omdrejningspunkt i regeringens nye udviklingspolitiske og humanitære strategi handler om bedre at koble den akutte humanitære hjælp og den langsigtede udviklingsindsats, med afsæt i de humanitære principper om neutralitet, upartiskhed, medmenneskelighed og uafhængighed. En styrket kobling mellem humanitære og udviklingsindsatser kan bl.a. styrke fødevarer-sikkerhed og øge modstandskraft og derved medvirke til at forhindre sultkatastrofer i fremtiden. Det kan også hjælpe lande, der er værter for store flygtningebefolkninger, med at opbygge modstandskraft og selvforsørgelse for flygtninge og værtssamfund i nærområderne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.